

Institutionen för Tillämpad IT  
Göteborgs universitet  
Forskningsgången 6  
412 96 Göteborg

2016-02-14  
Remissyttrande

Utfört av:  
Marie Eneman, doktor i informatik  
[marie.eneman@gu.se](mailto:marie.eneman@gu.se)  
Telefon: 031-786 5567  
Mobil: 0709 758844

### **Översyn av straffbestämmelsen om kontakt med barn i sexuellt syfte (Ds 2015:49)**

Göteborgs universitet, institutionen för Tillämpad IT lämnar härmed synpunkter på ovanstående förslag.

#### *Kommentarer till förslaget:*

Vi anser att den bärande idén med förslaget, dvs att införa förändringar med fokus på straffansvar, straffskala och brottsrubricering är mycket positivt.

Det är problematiskt att nuvarande straffskalan för kontaktbrottet är lindrigare än för tex brottsrubriceringen sexuellt ofredande. Vi anser därför att straffskalan bör skärpas vilket bättre skulle motsvara brottsrubriceringens syfte, utgöra ett mer effektivt verktyg för rättsväsendet i det utredande arbetet, underlätta för rättsväsendet att begära ut abonentuppgifter och dessutom tydliggöra att samhället ser mycket allvarligt på vuxnas sexuella kontakter med barn. Vi ställer oss mycket positiva till förslaget att höja maximistraffet för kontakt med barn i sexuellt syfte från fängelse i ett år till fängelse i två år.

Det förslås att brottsrubriceringen skall ändras från *kontakt med barn i sexuellt syfte* till *åtgärd för att möta ett barn i sexuellt syfte*. Vi anser att detta förslag på ändring av brottsrubriceringen är bra och tydliggör dess syfte med regleringen. Eftersom det redan finns andra brottsrubriceringar som tex sexuellt ofredande etc som kan användas för andra kriminella handlingar som tangerar problematiken med att vuxna söker kontakt med barn för att förbereda ett möte, så anser vi att det är positivt att tydligt särskilja brottstyperna från varandra genom att ändra brottsrubriceringen till den mer specifika benämningen - *åtgärd för att möta ett barn i sexuellt syfte*

En komplex utmaning som fortfarande återstår även med detta nya förslag är att utforma konstruktionen av straffbestämmelsen så att den möjliggör ett tidigt straffrättsligt ingripande för att kunna förhindra och förebygga sexualbrott mot barn. Vi ställer oss positiva till att man föreslår att ett av de tidigare rekvisiten – *rekvisitet främjande åtgärd* – tas bort. Vi befarar dock att straffbestämmelsen fortfarande är komplicerad i sin konstruktion och riskerar vara trubbig att applicera i praktiken. Det är önskvärt att man tydligare definierar det första rekvisitet, som skall vara kvar, så att

det tydligt framgår vad som menas med att överenskommelse skett mellan den vuxne och barnet. Detta kan annars ge stort utrymme för olika tolkningar och riskera försvåra den praktiska tillämpningen.

Vi tycker det är viktigt att fortsätta diskutera hur man rimligtvis tror att straffbestämmelsen skall kunna *förhindra och förebygga sexualbrott mot barn*, som man nu uttrycker det i befintligt förslag. På vilka antaganden baserar man den typen av argument? Är det rimligt att tro att barnet kommer att avslöja den här typen av kommunikation och kontaktförsök? Detta är viktiga frågor som behöver utvecklas vidare för att på bästa sätt konstruera effektiv straffbestämmelse.

Jag genomförde år 2010 en studie (Technology and Sexual Abuse: A Critical review of an Internet Grooming Case) tillsammans med mina två kollegor i England, professor Alisdair Gillespie och professor Bernd Stahl, där vi analyserade den nya svenska lagstiftningen gällande *kontakt med barn i sexuellt syfte* och några av de dilemman som vi då lyfte fram är fortfarande aktuella även vid detta nya förslag. Den mest komplexa svårigheten som vi då, och fortfarande ser, med straffbestämmelsen relaterar just till svårigheten att se hur lagen skall kunna användas för att förhindra och förebygga sexualbrott mot barn och inte endast respondera/kunna tillämpas när ett brott begåtts och då bli ytterligare en brottskategori som förövaren gjort sig skyldig till. Detta ser vi som den mest komplexa utmaningen med konstruktionen av straffbestämmelsen gällande *åtgärd för att möta ett barn i sexuellt syfte*.

I vår studie från 2010, så argumenterar vi också för att vi inte tror att lagstiftning är den mest effektiva vägen framåt för att förhindra och förebygga vuxnas sexuella kontakter med barn i sexuellt syfte. Vi betonade då, och betonar fortfarande vikten av relevant riktad information och utbildning mot såväl barn och ungdomar, föräldrar, skola mfl.

Man skall inte heller underskatta växelverkan mellan normer och lagstiftning. Vi vet genom historien att tillkomsten av straffbestämmelsen gällande *aga* (1979) gav upphov till en omfattande och viktig attityd- och normförändring gällande individers syn på *aga* av barn i vårt samhälle. Förhoppningsvis kommer den aktuella straffbestämmelsen - *åtgärd för att möta ett barn i sexuellt syfte* – ge upphov till liknande positiva effekter i vårt samhälle.

Slutligen skulle vi vilja föreslå att man genomgående ändrar terminologin och använder uttryckssättet 'digital teknologi' och 'digitalisering' snarare än de nuvarande olika benämningarna som används för att referera till teknologin vid det slutgiltiga formulandet av den nya straffbestämmelsen.

Vänliga hälsningar,  
Marie Eneman